

Et af udvalgets spørgsmål til erhvervsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet, Venstre og Det Radikale Venstre.

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere Det Etske Råds udtalelse, jf. L 66 - bilag 43. Ministeren bedes herunder oplyse, om Det Etske Råds udtalelse giver ministeren anledning til overvejelser om, hvorledes der i lovforslaget kan tages højde for Det Etske Råds bemærkninger.

Svar:

I sin udtalelse har Det Etske Råd peget på en række vigtige problemstillinger. Flere af disse problemstillinger har været omtalt i medierne og tillige været genstand for spørgsmål fra udvalget. I det følgende vil jeg kommentere de enkelte punkter, som er rejst af Det Etske Råd.

1. Patent på menneskelige gener

Det Etske Råd giver udtryk for, at der ikke skal kunne tages patent på menneskelige gener, fordi det grundlæggende strider imod menneskeheden og det enkelte menneskes integritet.

Hertil skal jeg bemærke, at det følger af forslagens § 1a, stk. 1, at den blotte opdagelse af en del af det menneskelige legeme, herunder en sekvens eller delsekvens af et gen, ikke kan udgøre en patenterbar opfindelse. Det vil sige, at menneskelige gener som hovedregel ikke patenteres, hvilket er i overensstemmelse med Det Etske Råds holdning.

Stk. 2 indeholder en undtagelse til denne regel, idet en del af det menneskelige legeme, herunder en sekvens eller delsekvens af det gen, der er isoleret fra legemet, kan patenteres.

Denne undtagelse har givet anledning til meget debat. Til forståelse af undtagelsen er det vigtigt at slå fast, at patent kun kan opnås, når genet befinder sig uden for det menneskelige legeme. Det er fx tilfældet, når et gen, fx på grundlag af en blodprøve eller vævsprøve, er blevet isoleret gennem en kemisk proces. Gennem den viden, der findes om genet og dets funktion, er

det derefter muligt at fremstille et produkt, fx et lægemiddel, der udnytter genets egenskaber. Det kendes fx fra insulin.

Det afgørende i patentmæssig sammenhæng er, at der i forbindelse med denne isolering kan anføres en industriel anvendelse af den pågældende sekvens. Et eksempel på industriel anvendelse er fremstilling af lægemidler, fx insulin, som er baseret på det isolerede menneskelige gen.

Når der er foretaget en sådan isolering, kan genet typisk fremstilles syntetisk, hvorved det bliver muligt at masseproducere genet til brug for fremstilling af det pågældende lægemiddel.

Det er således ikke opdagelsen af genet, der bevirker at genet kan patenteres, men de resultater, der er opnået ved forskningen på grundlag af genet. Det er også vigtigt at understrege, at et sådan patent ikke giver nogen som helst rettigheder over genet, som befinder sig inde i det enkelte menneske.

Der er efter min opfattelse ingen tvivl om, at brugen af menneskelige gener er af meget stor betydning for behandlingen af mange svære sygdomme, og at betydningen ikke vil blive mindre i fremtiden. Jeg kan her pege på den medicin-fremstilling, der i dag finder sted af en række livsvigtige lægemidler, fx insulin og interferon. På den baggrund kan jeg ikke være enig i, at patent på gener skal være udelukket.

Der er store forventninger til forskning på det genteknologiske område netop for at imødegå mange af disse sygdomme. Derfor bør muligheden for patentering også udnyttes som en tilskyndelse til at udføre denne forskning. For mange virksomheder, som udfører en sådan forskning og udvikling, er det helt afgørende at kunne opnå patent for herigennem at beskytte sine forskningsresultater mod andres udnyttelse. Det er samtidig også den økonomiske forudsætning for, at den enkelte virksomhed kan fortsætte sin forskning, som i sidste ende også kommer samfundet til gode.

Det er også vigtigt at bemærke, at patentering medfører, at den konkrete opfindelse skal offent-